

MUZIEKPRAKTIJK IN DE LAGERE SCHOOL

TWEEDE KLAS

Muziek in de tweede klas: het gaat hier vooral om de inhoud van de muzieklessen in de namiddagperiodes. Sommige elementen daarvan komen ook aan bod in de ochtendmuziek. In die ochtendmuziek komen kinderen van de tweede klas echter ook in contact met wat in eerste en derde klas thuishoort.

Zang

Eenstemmig

Syllabisch

Moeilijkere liederen komen nu ook aan bod.

Keuze van de liederen

Uit het repertoire van het traditionele kinderlied

In samenhang met de opbouw van het blokfluitspel

In samenhang met de intervalleer

In samenhang met periodelessen

In samenhang met toneelstuk

In samenhang met het feest

Niet: vereenvoudigde versies van bekende muziekwerken.

Lieder in diverse talen

Tessituur: e'-e''

Instrumentaal

Aansluiten bij het liedrepertoire

Blokfluit

Herhaling van de eerste klas, moeilijker liederen

Voortzetting: fis, cis, bes, es (twee mollen, twee kruisen)

Blokfluitstukjes met instrumentale begeleiding

Klokkenspel

Zoals in de eerste klas. Meer gebruik van chromatische tonen.

Slaginstrumenten

Ritmische ondersteuning van de melodie.

Elementaire (voorzichtige) ondersteuning van het metrum

Notenleer

de tonen mogen benoemd worden (lieft met de letterbenaming) maar moeten nog niet

op de notenbalk staan. Zuiver op het gehoor en in aansluiting met blokfluit en klokkenspel. Nog steeds geen notenbeeld

Intervalleer

Intervallen op het klokkenspel treffen
Improviseren op klokkenspel
Intervallen op de blokfluit treffen
Intervallen al zingend treffen

Stemvorming en ademhaling

geen bewustzijn voor de middenrifademhaling wekken. Wel spelletjes en oefeningen die deze bevorderen: kaarsen blazen, ritmiekballonnetje blazen, veertjes blazen enz...
Geen stemvorming als dusdanig, wel steeds voldoende hoog zingen met aandacht voor kopresonantie.
Zingen op klanken: noe, lu, jo, ju enz; klanken die vooraan in de mond kunnen gezongen worden. Liefst niet met de a-klank, tenzij voorafgegaan door een j (ja) of n(na) en met voldoende aandacht voor de plaatsing van de klank vooraan in de mond.
Goede articulatie met ontspannen mond

Gehoorsvorming

klanken herkennen
toonduur herkennen
Toonhoogte herkennen
Intervallen herkennen
luisteren naar muziek (bijvoorbeeld ook bij begin van een verhaal)

Vormleer

voor- en nazingen van muzikale zinnen
voor- en naspelen improviserend
ritmische patronen klappen en stappen en instrumentaal spelen

Ritme

Het ritme van de tekst volgen al klappend en op instrumenten
Ritmische patronen klappen en stappen en instrumentaal spelen
Eenvoudige ondersteuning van het metrum
Metrum en ritme gelijktijdig hanteren
Ostinato's en bourdons op Orff-instrumentarium

Functionele muziek

Toneelmuziek
Begeleiden van de liederen (eenstemmig) met mogelijk gebruik van ostinato
Zuiver instrumentale melodische stukjes

Ritmische stukjes (slagwerk)

Feestmuziek:

Vóór het feest: steeds dezelfde toonaard instrumentaal

Na het feest: in andere toonaarden (transponeren) zingen en spelen.

ALGEMENE OPMERKINGEN VOOR DE LEERKRACHT:

Dirigeren

steeds zéér eenvoudige aanduidingen van het ritme, zelden van de maat.

De kinderen moeten getraind worden in het kijken naar de dirigent. De dirigent dirigeert vooral met de mond, niet met armen of handen. Grote en wijde armbewegingen leiden af, en kunnen slechts uitzonderlijk gebruikt worden.

Maatslaan is meestal niet nodig, tenzij bij instrumentaal spel en combinatie zang en instrumentaal spel.

Bij instrumentaal spel kan het helpen om enkele kinderen de maat te laten aangeven op een instrument.

Melodie-instrumenten als viool en dwarsfluit, hobo en dergelijke zijn zéér geschikt om als maatinstrument te gebruiken.

Klokkenspelletjes vooral gebruiken als melodie-instrumenten.

Zang

Laat kinderen vooral zingen zonder instrumentale begeleiding, dus liefst a capella.

Begeleiding met piano is te vermijden. De piano is getemperd gestemd en verhindert daardoor het juiste toontreffen.

Begeleiding met snaarinstrumenten als viool en cello is wel mogelijk, wegens exacte stemming van de kwint.

Meerstemmigheid

Niet in kleuterklas en eerste, tweede en derde klas

Wel in vierde, vijfde en zesde klas

Instrumentaal kan het vanaf de derde klas

Wel ter gelegenheid van schoolfeesten, maar dan uitsluitend als de hele school samen zingt.

Degene die de schoolsamenzang leidt zingt steeds de eerste stem mee, om op die manier houvast te geven aan de jongste kinderen die ook steeds de eerste stem zingen.

Wil men kinderen van eerste, tweede en derde klas bij meerstemmigheid betrekken, dan moeten zij voldoende gesteund worden door grotere kinderen.

Wat met spontaan zingen van tweede stem of canon in een derde klas (of eerder)?

Laten gebeuren, maar zeker niet bevorderen.

Laat het eerder instrumentaal gebeuren dan zingend.

Geduld is in deze essentieel. Te vroege meerstemmigheid kan funest zijn voor de (kinder)stem.